

ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΦΗ

Του μέλλοντος η μέρες στέκοντ' εμπροστά μας...*

* Κ. Π. Καβάφης, «Κεριά»

Οδός Φρυνίχου 16, Αθήνα.

Εκατόν εξήντα χρόνια μετά τη γέννησή του, ο Κωνσταντίνος Π. Καβάφης αποκτά μια νέα «στέγη», απ' όπου θα εκπέμπεται η διαρκής ευαισθησία της διαχρονικής του ποίησης. Στο κτίριο της Πλάκας στεγάζεται πλέον, κατά πρώτο λόγο, το αρχείο Καβάφη (αρχείο Καθ. Γ. Π. Σαββίδη), που αποκτήσαμε το 2012 από τον Μανόλη Σαββίδη και τον ευχαριστούμε για αυτό και από εδώ. Το αρχείο Καβάφη έκτοτε εμπλουτίζεται συνεχώς με νέα αποκτήματα. Κατά δεύτερο λόγο, μπορέσαμε να αποκτήσουμε και να εκθέσουμε μεγάλο αριθμό από τα αυθεντικά έπιπλα και διακοσμητικά αντικείμενα του ποιητή, που μετέφεραν στην Ελλάδα ο Αλέκος και η Ρίκα Σεγκοπούλου, οι άμεσοι κληρονόμοι του. Αυτά περιήλθαν στην κατοχή μας από τους κληρονόμους τους, μέλη της οικογένειας Τρεχαντζάκη, και οφείλουμε να μνημονεύσουμε με ευχαριστίες την προσφορά τους. Έτσι, σε ένα κτίριο που θα μπορούσε να βρίσκεται στην Αλεξάνδρεια, γιατί ανήκει στην ίδια εποχή και στην ίδια αρχιτεκτονική παράδοση, προσπαθήσαμε να δώσουμε την αίσθηση από τις «κάμαρες» όπου ζούσε ο Καβάφης, με τα έπιπλά του και τα ποιήματά του.

Ο στόχος δεν είναι να γίνει ένα «μουσείο» Καβάφη, αλλά ο επισκέπτης να πάρει μια εικόνα του πνευματικού και υλικού βίου του ποιητή, όσο βέβαια είναι αυτό εφικτό και χωρίς ψεύτικους εντυπωσιασμούς. Η μελέτη της Εύας Μανιδάκη και του Θανάση Δεμίρη/Flux-office νομίζω πως υπηρετεί τέλεια αυτό τον σκοπό. Τέλος, στον χώρο αυτό συγκεντρώσαμε λίγα τεκμήρια από την εικαστική ζωή της Αλεξάνδρειας την εποχή του Μεσοπολέμου. Οι ζωγράφοι αυτοί, Αλεξανδρινοί και οι ίδιοι, γνώριζαν και συναναστράφηκαν τον Καβάφη, και μας περιγράφουν την πόλη του.

Ο νέος χώρος, ανοιχτός στο κοινό, σύμφωνα με την ολιστική πολιτική του Ιδρύματος Ωνάση, θα λειτουργήσει ως κόμβος πολιτιστικής κληρονομιάς και δημιουργίας, σε απόσταση αναπνοής από το κτίριο της Ωνασείου Βιβλιοθήκης και τη Μάντρα (τον νέο υπαίθριο χώρο εκδηλώσεών μας), ενώ έρχεται να προστεθεί στις άλλες πρωτοβουλίες μας για τον Καβάφη.

Το 2017 δημιουργήθηκε το Διεθνές Θερινό Σχολείο Καβάφη (International Cavafy Summer School), όπου συμμετέχουν Έλληνες και ξένοι ερευνητές, επεκτείνοντας την «ανάγνωση» του καβαφικού έργου σε πεδία από τις κινηματογραφικές σπουδές έως τον οπτικό πολιτισμό.

Από το 2019, ολόκληρο το προσωπικό και λογοτεχνικό αρχείο του Καβάφης, με χειρόγραφα ποιημάτων, έντυπες αυτοσχέδιες εκδόσεις, πεζά κείμενα, αλληλογραφία και φωτογραφικό υλικό, έχει πλήρως ψηφιοποιηθεί σύμφωνα με τις σύγχρονες βέλτιστες πρακτικές και είναι προσβάσιμο ελεύθερα από όλους τους μελετητές και το κοινό στον ιστότοπο cavafy.onassis.org.

Τον Μάιο του 2023, στο φεστιβάλ που διοργάνωσε το Onassis USA στη Νέα Υόρκη, καλλιτέχνες, πανεπιστημιακοί και συγγραφείς ανέδειξαν πτυχές του καβαφικού έργου που «συνομιλούσαν» απευθείας με την εποχή μας. Μέσω χορηγίας, τέλος, το Ίδρυμα Ωνάση ανέλαβε την αποκατάσταση της Οικίας Καβάφη στην Αλεξάνδρεια, σε συνεργασία με το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού, και πάλι υπό την αρχιτεκτονική μελέτη του Flux-office.

Στην οδό Φρυνίχου, το Ίδρυμα Ωνάση προσθέτει ένα τοπόσημο στο αθηναϊκό κέντρο και ένα ορόσημο στην καβαφική έρευνα.

Αντώνης Σ. Παπαδημητρίου
Πρόεδρος Ιδρύματος Ωνάση